

навчальної програми, розроблений на основі підходу до навчання англійської мови як глобальної з урахуванням різноманітності її форм. Визначено ефективні види аудиторної та самостійної навчальної діяльності для розвитку міжкультурної комунікативної компетенції: мозкова атака, бесіда, дискусія, монолог-пояснення, монолог-аналіз, усна презентація, складання діалогів з використанням того чи іншого різновиду англійської мови, розігрування типових життєвих комунікативних ситуацій (з урахуванням вербальних, паравербальних та невербальних компонентів комунікації), письмові роботи (статті, реферати, есе, оповідання), розробка фрагментів уроків, переклад текстів з англійських діалектів, пояснення значення стилістичних фігур. Підкреслимо, що успіх іншомовної комунікації залежить не від засвоєних мовних форм, а від сформованості умінь та навичок міжкультурного іншомовного спілкування.

Отримані результати навчання та більшість проаналізованих відгуків студентів засвідчили про ефективність та доцільність вивчення різновидів англійської мови у контексті її глобалізації.

Актуальним напрямом подальших наукових розвідок вважаємо розробку, обґрунтування та експериментальну перевірку ефективності методів і технологій навчання різновидів англійської мови у контексті фахових лінгвістичних дисциплін.

Список використаних джерел:

1. Хоменко О. Роль англійської мови в умовах глобалізації / О. Хоменко // Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. пр. – Слов'янськ : ДДПУ, 2013. – Вип. 61. – С. 203-217.
2. Galloway N. Incorporating Global Englishes into the ELT classroom [Online source] / N. Galloway, H. Rose // ELT Journal, 2018. – Volume 72. – Issue 1. – P. 3–14. – Access mode : <https://academic.oup.com/eltj/article/72/1/3/3064440>.
3. Kachru B. World Englishes: approaches, issues and resources [Online source] // Language Teaching. – Cambridge : CUP, 1992. – Volume 25. – Issue 1. – pp. 1–14. – Access mode : www.cambridge.org/core/journals/language-teaching.
4. Kirkpatrick A. World Englishes: Implications for International Communication and English Language Teaching / A. Kirkpatrick. – Cambridge : Cambridge University Press, 2007. – 257 p.
5. McArthur T. The English Languages / T. McArthur. – Cambridge University Press, 1998. – 247 p.
6. Seargeant Ph. English as a language for international development: Policy assumptions and practical challenges / Ph. Seargeant, E. J. Erling // Dreams and Realities: Developing Countries and the English Language. – British Council, 2011. – Paper 12. – P. 2–21.

DOI: 10.31652/2412-1142-2018-50-317-322

УДК 37:331

Л.А. Марцева, м. Вінниця, Україна / L. Martseva, Vinnitsa, Ukraine
e-mail: l.a.martseva@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядаються питання модернізації професійної освіти в Україні, стратегічні підходи до вирішення проблем професійної освіти. Установлено, що модернізація є одним із головних напрямів її реформування з метою приведення професійної освіти до єдиних стандартів та критеріїв. Модернізація є однією з головних умов реалізації оновлення професійної освіти в умовах децентралізації фінансування закладів освіти. Обґрунтовано, що компетентнісний підхід є провідним у системі професійної підготовки майбутнього фахівця. Підготовка компетентного фахівця – це педагогічний процес у закладах освіти, головним результатом якого є формування його готовності до майбутньої професійної діяльності. Здійснити модернізацію професійної освіти в Україні відповідно до нових нормативних документів неможливо без урахування регіональних особливостей у системі розвитку національної освіти в умовах сучасного ринку праці.

Українська професійна освіта перебуває нині на перехідному етапі, метою якого є її децентралізація. Відповідальність за впровадження тих чи інших напрямків підготовки кадрів перекладається на місцеву владу, яка повинна проводити моніторинг потреб підприємств, знаходити можливості для співпраці з бізнесом у сфері надання освітніх послуг і раціонального розподілу грошей власних бюджетів.

Ключові слова: професійна освіта, модернізація, підготовка фахівців, компетентнісний підхід, якість освіти, готовність до професійної діяльності.

TOPICAL ISSUES OF MODERNIZATION OF VOCATIONAL TRAINING

Summary. *The article considers the issues of modernization of vocational training in Ukraine, strategic approaches to solving the related problems. It is defined, that one of the main trends of its reforming is modernization, in order to bring it closer to the European and world standards. Modernization is one of the main conditions of realization of renovation of vocational training during decentralization of financing educational establishments. The competency based approach is substantiated to be the main in the system of vocational training. Training of a competent specialist is a pedagogical process the main result of which is his readiness to future professional training. It is impossible to modernize vocational training in Ukraine according to regulatory documents without taking into consideration regional peculiarities in the system of development of the national education at new labour market.*

Ukrainian vocational education is currently in a transitional stage, aimed at its decentralization. Responsibility for the implementation of these or other areas of training is laid on local authorities, which should monitor the needs of enterprises, find opportunities for cooperation with business in the field of educational services and rational allocation of money of their own budgets.

Key words: *vocational education, modernization, training of specialists, competence approach, quality of education, readiness for professional activity.*

Постановка проблеми. У ХХІ столітті відбувається зміна соціальних функцій освіти, оскільки вона перетворилася на глобальний фактор розвитку людства, один із найважливіших чинників розвитку цивілізації. Щоб інтегруватися у світовий простір, освіта в Україні реформується в руслі глобальних тенденцій її розвитку. Для існування у світовій спільноті країна має забезпечити себе високоосвіченими кадрами, компетентними професіоналами. У Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття) – Професійна освіта зазначено: «Професійна освіта спрямована на забезпечення професійної самореалізації особистості, формування її кваліфікаційного рівня, створення соціально активного, морально й фізично здорового національного виробничого потенціалу, який має посідати важливе місце в технологічному оновленні виробництва та впровадженні в практику нових досягнень науки і техніки».

Одним із головних напрямів реформування професійної освіти України сьогодні є її модернізація за європейським зразком із метою приведення освіти до єдиних стандартів та критеріїв. Упродовж останніх років в Україні відбувається адаптування професійної освіти до нових умов, значної академічної автономності та варіативності навчальних програм. Водночас професійна освіта нині неповною мірою задовольняє потреби суспільства у кваліфікованих фахівцях, оскільки рівень вимог значно виріс, а випускники закладів вищої освіти не в змозі швидко зайняти свою «нішу» в сучасному економічному житті.

Останнім часом українським закладам освіти на внутрішньому ринку освітніх послуг стає все важче витримувати тиск з боку іноземних провайдерів освіти, що зумовлено також і недостатньою якістю освіти. Проблема конкурентоспроможності професійної освіти необхідно вирішувати в контексті задоволення потреб особистості майбутнього фахівця в інтелектуальному, культурному та моральному розвитку, формування у студентів здатності до творчої професійної діяльності, міцної громадянської позиції, готовності до збереження, збільшення моральних та культурних цінностей.

Аналіз попередніх досліджень. Питання професійної підготовки фахівців досліджували С.Я. Батишев, М.П. Бахарєв, А.П. Беляєва, Р.С. Гуревич, Ф.Е. Довжко, О.А. Дубасенюк, І.А. Зязюн, Ю.А. Кустов, А.Я. Найн, Н. Г. Ничкало, В.О. Радкевич та інші.

Соціально-економічні процеси в Україні потребують систематизації нових положень відносно особливостей та перспективних напрямків модернізації професійної освіти відповідно до актуальних викликів сьогодення. Водночас серед питань, що лишаються малодослідженими, слід визначити напрямки реформування системи професійної освіти.

Мета статті – з'ясувати сутність процесу модернізації професійної освіти на сучасному етапі та розкрити основні напрямки сучасного реформування системи в Україні.

Виклад основного матеріалу. Зважаючи на світову тенденцію та державну політику, проблема модернізації професійної освіти в Україні понад два десятиріччя досліджується в контексті запровадження компетентнісного підходу в європейській освіті. На початку ХХІ століття в доповіді Міжнародної комісії ЮНЕСКО з освіти для ХХІ століття «Освіта. Прихований скарб» було сформульовано глобальні компетентності особистості: навчитись жити разом, навчитись здобувати необхідні знання, навчитись працювати, навчитись жити.

Важливим кроком у розбудові вітчизняної освітньої галузі стало прийняття Верховною Радою України Закону «Про вищу освіту», з яким пов'язують якісні зміни в системі підготовки висококваліфікованих фахівців та запровадження європейських стандартів вищої освіти. Відомо, що освітній системі як соціальному інституту притаманний циклічний процес саморозвитку: 1) організаційне оформлення і становлення; 2) функціонування у стабільному (незмінному) режимі; 3) модернізація та реформування або функціонування в режимі розвитку.

Перехід від першої стадії до другої супроводжується кількісним і якісним накопиченням нової практики існування освітньої системи. Перехід від другої стадії до третьої, навпаки, виявляється в надлишковій впорядкованості (стабілізації) життя колективу, утрати почуття нового, ослабленні ініціативи педагогів. Процеси модернізації пов'язані зі змінами, насамперед, у цілепокладанні, за якими триває реформування структури, діяльності та відносин, створення нових ціннісних орієнтацій та моральних норм, а відтак – запуск механізмів розвитку. Важливу роль у модернізації системи вищої освіти відводиться Національній агенції із забезпечення її якості, що здійснюватиме ліцензійну експертизу та акредитацію освітніх програм, аналізуватиме якість освітньої діяльності вищих навчальних закладів. Основною функцією агенції має стати контроль за дотриманням вищими навчальними закладами мінімального рівня вимог щодо організації та реалізації навчального процесу відповідно до визначених державою стандартів. Модернізація навчально-виховної системи, управління та забезпечення діяльності навчальних закладів відповідно до концепції розвитку та комплексу сучасних наукових підходів, оптимізація освітнього процесу, створення й апробація нових освітніх моделей затребувані сьогодні не лише новою суспільною вимогою, а й динамікою процесів усередині самої освіти [6].

Для реалізації цілей модернізації важливим є формування комплексу умов, які відповідали б новим соціальним очікуванням і дозволяли отримати новий результат освітнього процесу. Такими умовами в широкому розумінні є: наступність усіх рівнів освіти; формування якісного контингенту абітурієнтів, зорієнтованих на майбутню професію; упровадження інноваційних педагогічних технологій; формування розвивального освітнього середовища; психолого-педагогічний супровід і моніторинг освітнього процесу; випереджувальне та стратегічне управління; інформатизація освітнього простору тощо.

Умовою підвищення якості, реалізації альтернативності та варіантності професійної освіти з метою повного працевлаштування та прискорення адаптації молодих фахівців є також диверсифікація вищої професійної освіти.

Головна мета модернізації професійної освіти – створення стійкого механізму подальшого розвитку професійної освіти в нашій країні. Основними її напрямками є: забезпечення державних гарантій доступності та рівних можливостей отримання повноцінної освіти; досягнення якості професійної освіти за світовими стандартами; підвищення соціального статусу і професіоналізму педагогічних працівників; розвиток освіти як відкритої державно-громадської системи на основі розподілу відповідальності між суб'єктами освітньої політики, підвищення ролі всіх учасників освітнього процесу та соціальних партнерів [6].

Дослідники наголошують, що реформування вищої освіти – це суспільна проблема, яка сформувалась у ході міжцивілізаційного зсуву. На жаль, як зазначають В.П. Бех та І.В. Малик, керівники та педагоги вищої школи не повною мірою усвідомлюють глибину сучасної соціальної кризи, яка принципово змінює детермінанти професійної діяльності. Їм усе ще здається, що можна «на старих підходах реанімувати систему освіти під новий етап розвитку суспільства» [1]. Науковці зауважують, що суспільство потребує докорінної модернізації вищої професійної освіти. Для цього в країні мають бути створені ефективні механізми [2].

Як відомо, розвиток теорії навчального процесу в сучасній педагогічній науці передбачає два шляхи: 1) модернізація (спроби удосконалення) традиційних моделей освіти, за якої оновлення навчального процесу пов'язане з вирішенням традиційних завдань репродуктивного типу, але навчання розглядається вже як технологічний процес; 2) інноваційний підхід до навчального процесу, метою якого є особистісний розвиток суб'єктів навчання, формування здатності оволодівати новим досвідом [4, с. 248-249].

Зауважимо, що деякі автори обґрунтовано пропонують відмовитись від поширених нині більше ідеологічних, ніж науково-методологічних закликів до «підвищення ефективності»,

«покращення якості», «модифікації» і навіть «модернізації» освіти. Пояснюють це тим, що термін «модифікація» – видозміна предмета або явища, що характеризується появою в нього нових ознак, властивостей при збереженні сутності; зміна, перетворення – може означати лише поверхневі зміни у предметі дослідження, тобто поява нового без зміни сутності явища. Більш структурований у семантичному плані термін «модернізація» означає відповідність освітнього процесу певним вимогам сьогодення, а також майбутнього. Однак, коли йдеться про ширше вдосконалення галузі освіти, зокрема підвищення освітньої ефективності, його вживання також безпідставне.

Відомий науковець Н.Г. Ничкало вважає, що в сучасних реаліях система вищої професійної освіти потребує вже не реформування (перевтілення, перебудови, зміни шляхом нововведень, реорганізації), що потребує адекватної державної політики. На її думку, передбачену тією чи іншою реформою, перебудову постанови органів державної влади та управління зазвичай спрямовували на зовнішні структурні зміни, які здійснювалися в надто короткі, не обґрунтовані терміни [3, с. 4-5].

Термін «трансформація» може означати будь-яку зміну предмета дослідження, проте нині більш актуальними є цілеспрямовані зміни з метою оптимізації сучасної професійної підготовки майбутніх фахівців. Тому застосування терміну «оптимізація» стосовно підвищення ефективності підготовки компетентних майбутніх фахівців є більш доцільним. Наразі також особливої уваги в Україні потребує вироблення оптимальної методики застосування міжнародного досвіду розвинутих країн щодо розроблення стратегії та стандартів освіти.

Упровадження більш досконалої моделі освіти в Україні потребує перегляду змісту освіти, розробки державних стандартів, створення мережі ресурсних та інформаційних центрів, забезпечення розробки та впровадження електронних освітніх ресурсів та сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання, підготовки нової генерації науково-педагогічних працівників, забезпечення формування активної громадянської позиції студентської молоді та позитивного ставлення суспільства до освіти. Це відкриває шлях молоді до самореалізації, сприяє подоланню консерватизму, авторитаризму в освіті, у переважній більшості технократичного підходу, але насамперед, упровадженню філософії інноваційного розвитку та демократизації вищої професійної освіти в Україні за європейськими стандартами.

Головними напрямками модернізаційних процесів на сучасному етапі вважаємо: оновлення змісту професійної освіти, сучасних технологій підготовки фахівців, системи управління якістю професійної освіти; інтеграція вищих навчальних закладів у соціально-економічне та соціально-педагогічне середовище; посилення практико-орієнтованої підготовки майбутніх фахівців відповідно до потреб певного регіону та певної галузі промисловості; підтримка з боку держави механізмів забезпечення загальнонаціонального та регіонального компонентів у змісті професійної освіти, посилення її виховної складової в закладах освіти; постійний моніторинг навчального процесу та навчальних досягнень майбутніх фахівців у закладах освіти; диверсифікація типів навчальних закладів та освітніх траєкторій у межах ступеневої професійної освіти; постійне оновлення моделей конкурентоспроможного фахівця, що характеризується професійною мобільністю відповідно до соціального замовлення в країні; організація надійної системи працевлаштування молодих фахівців.

Модернізація професійної освіти зумовлена потребою подолання розбіжності між традиційною технологією підготовки фахівців, що орієнтується на засвоєння знань, умінь, навичок і потребою суспільства в активних, інтелектуально розвинутих професіоналах, які вільно орієнтуються в інформаційних потоках, професійно компетентних фахівцях, здатних до проблемного мислення та творчої активності. У нових умовах виникла потреба у фахівцях із високим рівнем пізнавальних здібностей, здатних приймати відповідальні рішення в нестандартних ситуаціях і досягати максимально можливих результатів. Отже, концептуальне завдання для сучасної професійної школи – забезпечити взаємне доповнення освіти (розвиток особистості як суб'єкта культурної діяльності) та підготовки (формування професійної компетентності та відповідного кваліфікаційного рівня). Як наголошують дослідники, вища школа покликана формувати інтелект нації, від цього залежить її майбутнє. Нині переглядають світоглядні засади та ідеології перебудови національної системи професійної освіти та пропонують їх зміну відповідно до провідних тенденцій еволюції; на цій основі формується комплекс методологічних засобів, за допомогою якого можна вивести національну систему професійної освіти на якісно новий рівень [1].

Компетентнісний підхід до підготовки майбутніх фахівців є одним із важливих концептуальних

положень оновлення змісту та якості професійної освіти в Україні. На відміну від традиційного кваліфікаційного підходу, він відображує вимоги не лише до змісту освіти (що повинен знати, уміти і якими навичками володіти випускник закладу вищої освіти в професійній галузі), й до здатності застосування цих знань, умінь, навичок у професійній діяльності. Індикатором успішного запровадження компетентнісного підходу у вищій професійній освіті стали орієнтація на єдині вимоги до освітніх стандартів у Європі, працевлаштування та адаптація молодих фахівців на виробництві. При компетентнісному підході в основу змісту навчання закладаються серії проблемних завдань, у процесі вирішення яких студенти оволодівають компетентністю, тобто досвідом вирішення важливих для майбутньої професійної діяльності завдань.

У вересні 2017 року набув чинності закон «Про освіту». Новий закон окреслює основні принципи модернізації освіти в Україні та значно збільшує академічну, організаційну, фінансову і кадрову автономію всіх закладів освіти. Збільшення терміну навчання та запровадження виокремлення потенційних студентів бакалаврських програм додасть популярності короткого циклу вищої освіти (молодший бакалавр). В основі таких програм закладені головні мотиви змін у передвищій фаховій та вищій освіті, а саме: гуманізація системи професійної освіти, пріоритет загальнолюдських цінностей особи, підвищення якості освітніх послуг. Пошук власного шляху розвитку для технікумів і коледжів – це шлях не лише виживання і пристосування до нової ситуації в країні, збереження раніше накопиченого досвіду і самозбереження, але й розкриття більш сучасних рівнів підготовки практикоорієнтованих фахівців.

Закон «Про освіту» передбачає, що освітні програми повинні містити освітні компоненти (насамперед навчальні предмети) для вільного вибору здобувачів освіти. Також у новому законі закріплюється право учасників освітнього процесу на доступ до публічних освітніх, наукових та інформаційних ресурсів, у тому числі до ресурсів Інтернет, електронних підручників та інших мультимедійних навчальних ресурсів. У нормативному документі додатково встановлюється вимога про вільний доступ до наукового й методичного забезпечення освіти, яке створене за кошти державного та/або місцевих бюджетів.

Закон суттєво розширює права здобувачів освіти, порівняно з чинним законом, надаючи їм право на: індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання; справедливе і об'єктивне оцінювання результатів навчання; свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності; захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдає шкоди здоров'ю здобувача освіти.

Зміна механізмів здобуття повної середньої освіти впливатиме на професійно-технічну, передвищу фахову та вищу освіту, оскільки збільшує тривалість освітніх програм тих рівнів освіти. Одночасне здобуття повної загальної середньої освіти та освіти фахового спрямування збільшить увагу молоді до професійно-технічної освіти, що посилює механізм переходу від професійно-технічної до вищої, вихід за межі традиційних схем підготовки компетентних фахівців. Для значної частини працездатного населення України складно перебороти психологічний бар'єр переходу з позиції найманого працівника до умов, коли самому слід шукати на ринку праці високооплачувану роботу. Вирішуючи проблеми модернізації професійної освіти в умовах ринкової економіки, слід зважати на те, що кожній людині доводиться часто міняти не тільки місце роботи, але й професію. Готувати компетентного фахівця з міцними професійними знаннями важливо, оскільки він отримує гарантований запас міцності для скрутних ситуацій у житті. Щодо молоді, то в цих умовах вона має здобувати таку фахову освіту, яка дозволить їй відносно легко освоювати нові професії в майбутньому. Українська професійна освіта перебуває нині на перехідному етапі, метою якого є її децентралізація. Відповідальність за впровадження тих чи інших напрямків підготовки кадрів перекладається на місцеву владу, яка повинна проводити моніторинг потреб підприємств, знаходити можливості для співпраці з бізнесом у сфері надання освітніх послуг і раціонально розподіляти гроші власних бюджетів. Роботодавці повинні бути впевненими, що заклад професійної освіти є надійним партнером у підготовці кадрів для ринку праці. У європейських країнах реформа поєднує інтереси представників закладів освіти, місцевої влади та місцевого бізнесу. З метою ефективного використання ресурсів проводиться об'єднання закладів професійної освіти для створення великих навчальних центрів. Подібна реформа дозволяє визначити пріоритетні професії для регіональної

промисловості, зменшує кількість напрямків підготовки та послаблює фінансове навантаження на місцеві бюджети.

Висновок. Викликом для професійної освіти України є навчання майбутніх фахівців креативності, тобто здатності не лише генерувати ідеї, а й утілювати їх, уміти за допомогою інформаційних засобів вирішувати виробничі проблеми. Студенти повинні навчитися програмувати свої життєві плани, сприймати мобільність як ознаку сучасного суспільства. Заклади освіти змушені постійно враховувати потребу молодих людей у безперервному навчанні впродовж життя. Модернізація всієї системи освіти професійної освіти за ознакою спроможності майбутнього фахівця вирішувати практичні завдання потребує технологічних змін у процесі професійної підготовки, розширення блоку інноваційних технологій, інтеграцію навчального процесу з науковою діяльністю з метою розвитку критичного мислення студентів.

Список використаних джерел:

1. Бех В.П., Малик І.В. Технократизм у дискурсі проблем вищої школи http://npu.edu.ua/!e-book/book/html/D/ispu_ksue_Beh_Maluk/180.html.
2. Вища освіта України: Методологічні та соціально-виховні проблеми модернізації: Монографія / За заг. ред. В.П. Андрущенко, М.І. Михальченка, В.Г. Кременя. – К.: Знання, 2001. – 440 с.
3. Ничкало Н. Г. Трансформація професійно-технічної освіти України : монографія / Нелля Григорівна Ничкало. — К. : Педагогічна думка, 2008. - 200 с., с. 4-5
4. Пінчук В. М. Психолого-педагогічні засади впровадження інноваційних технологій у вищій школі // Сучасна вища школа: Психолого-педагогічний аспект: Монографія / За ред. Н.Г. Ничкало. – К.: Віпол, 1999. – С 246-256, с. 248-249.
5. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1392304548710695>.
6. Шубина Н.А. Социально-педагогические условия для решения задачи развития современной школы [Електронний ресурс] / Н.А. Шубина. — Режим доступу : <http://do.teleclinica.ru/206137/>.

DOI: 10.31652/2412-1142-2018-50-322-326
УДК 378.147.091.313:7.012

О.В. Марущак, І.В. Савчук, Н.С. Казьмірчук, м. Вінниця, Україна
O.V. Marushchak, I.V. Savchuk, N.S. Kazmirchuk, Vinnytsia, Ukraine
e-mail: ksanamar77@gmail.com

ДИЗАЙН У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті розкрито сутність методологічних аспектів дизайн-освіти та дизайн-підходу в технологічній освіті; порушено проблему впровадження дизайну в систему вищої освіти та дизайн-освіти в загальноосвітній школі. Розкрито передумови та визначено вимоги щодо підготовки майбутніх учителів технологій до дизайнерської, проектної діяльності на уроках трудового навчання. Визначено важливість вивчення майбутніми вчителями технологій проблем взаємозв'язку внутрішнього змісту та зовнішньої форми тектонічних об'єктів, формоутворюючих і гармонізуючих елементів композиції, особливостей типологічного та асоціативного формоутворення. Наголошено на впливі дизайнерських методів і засобів пізнання на формування дизайнерського мислення учнів, важливими компонентами якого є конструктивне та аналітичне мислення. На основі аналізу навчальних програм трудового навчання та технологій, що широким спектром охоплюють різні види діяльності, у тому числі і проектну, на підставі чого їх можна вважати пропедевтикою дизайнерської діяльності, визначено їх можливості для формування в учнів знань з основ дизайну. Зазначено, що дизайн, крім власне художнього конструювання, передбачає практично весь комплекс проблем, пов'язаних зі створенням предметного середовища проживання і важливих в освітньому та виховному плані.

Ключові слова: дизайн, дизайн-освіта, система освіти, дизайнерська діяльність, дизайнерське мислення, проектна діяльність, трудове навчання, технології, учитель трудового навчання (технологій).

DESIGN IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TECHNOLOGY TEACHERS

Annotation. The essence of methodological aspects of design-education and design-approach in technological